«Kamança qəliz alətdir»

"Tənqid olmalıdır. İş olan yerdə tənqid də mütləq olmalıdır. Çox insanlar təhqirlə tənqidi səhv salırlar. Tənqid yaxşı şeydir, mən xoşlayıram, amma haqlı yerə. Haqsız tənqidi sevmirəm. Tənqid olmasa, irəliləyiş də olmaz. Bu gün belə müəllimlərim məni tənqid edirlər ki, bunu belə etmək olmaz. Və yaxud muğamda burada dayan və ya bu efirə get, o efirə getmə. Tənqidə pis baxmıram". "Ədalət" qəzetinin qonağı kamança ifaçısı Elnur Salahovdur.

-Elnur müəllim, haqqınızda müəyyən qədər məlumatlıyam. Uğurlu gəncsiniz, müəllimsiniz və ən əsası faydalı vətəndaşsınız. Amma sizi tanımayanlar da var. Odur ki, özünüzü təqdim edin...

-İlk olaraq sizə təşəkkür edirəm ki, məni diqqətdən kənar saxlamamısınız. Təqdimata gəldikdə deyim ki, Bakının Məştəğa qəsəbəsində müəllim ailəsində anadan olmuşam. 1999-cu ildə 10 saylı musiqi məktəbində kamança ixtisasına daxil olmuşam, müəllimim məktəbin direktoru Qafar Nuriyev olub. 2006-cı ildə oranı bitirib sənədlərimi Milli Konservatoriya nəzdində fəaliyyət göstərən Musiqi Kollecinə vermişəm. Həmin Kolleci bitirdikdən sonra 10 saylı musiqi məktəbində pedaqoji fəaliyyətə başlamışam. Böyük sənətkarlardan üzr istəyirəm, bu günə kimi orada pedaqoq kimi çalışıram.

Ali təhsil isə bir az gec olub. 2010-2011-ci illərdə test balım az olduğu üçün ali məktəbə daxil ola bilmirdim. Çox şükürlər olsun ki, 2020-ci ildə Milli Konservatoriyaya imtahan verdim və daxil oldum. Ən böyük arzularımdan biri idi ali savad almaq.

-Müəllimləriniz barəsində bir az geniş danışaq...

-Bayaq vurğuladığım kimi, 10 saylı musiqi məktəbində müəllimim Qafar Nuriyev olub. Kamançanı ilk dəfə mənə öyrədən insandır. Musiqi Kollecində isə müəllimim notdan da, muğamdan da Əməkdar müəllim Adıgözəl Əliyev olub. Çox gözəl pedaqoqdur. Konservatoriyada muğamdan müəllimim Respublikanın Xalq artisti, professor Fəxrəddin Dadaşov, notdan isə Ağacəbrayıl Abbasəliyevdir. Hər zaman arzum olub ki, sənətkarlardan dərs alım. Arzularıma da çatmışam. Digər ustadları da özümə müəllim sayıram.

"Bilməzdim, nə zamansa kamança ifaçısı olacam"

-Bu gün gənclər kamançaya maraq göstərirlərmi?

-Bu suala belə cavab verərdim, artıq 10 ilə yaxındır ki, pedaqoq kimi fəaliyyət göstərirəm. 10 il ərzində çox tələbələrim olub. Bu illər ərzində onlardan musiqi aləmində yer alan olmayıb. Çox təəssüf edirəm ki, olmayıb. Bu da nə ilə əlaqədardır, deyim sizə. O vaxt məni də musiqi məktəbinə aparanda demişdilər ki, bura get, başın qarışsın, bu məqsədlə qoymuşdular. Mənə deməmişdilər ki, mütləq kamançada olmalısan. O vaxt musiqi məktəbinə gedəndə bilməzdim ki, nə zamansa kamança ifaçısı olacam, efirlərdə yer alacam, dərs deyəcəm. Qismət. 2-ci, 3-cü sinifdən başladım ifa etməyə. Valideynlərim də mənə dəstək oldular. Oxudum, bitirdikdən sonra valideynlərim dedi ki, musiqini davam etdirmək istəyirsən? Ondan əvvəl isə söyləmişdilər ki, evdən biri artıq musiqi ifaçısıdır, bəlkə, zərgərliyə gedəsən? Razılaşmadım, Musiqi Kollecinə getdim.

İndiki tələbələrdən danışsaq, mənim tələbələrimdən musiqi camiyəsində olan yoxdur. Düzdür, onların arasında istedadlıları var, amma davam etdirməyiblər. Birinin imkanı olmayıb, birinin valideyni qoymayıb və s. səbəblər olub.

-Tənqidə qarşı münasibətiniz?

-Tənqid olmalıdır. İş olan yerdə tənqid də mütləq olmalıdır. Çox insanlar təhqirlə tənqidi səhv salırlar. Tənqid yaxşı şeydir, mən xoşlayıram, amma haqlı yerə. Haqsız tənqidi sevmirəm. Tənqid olmasa, irəliləyiş də olmaz. Bu gün belə müəllimlərim məni tənqid edirlər ki, bunu belə etmək olmaz. Və yaxud muğamda burada dayan və ya bu efirə get, o efirə getmə. Tənqidə pis baxmıram.

-Kamançanın öz incəlikləri var. Bundan söhbət açaq...

-Kamança ifaçılığı elə incəsənətin özüdür. İncəsənətdə kamançada ifa etmək qəlizdir. Musiqiçilərdən kimdən soruşsanız, deyəcək ki, kamança qəliz alətdir. Nə barədə qəlizdir? Kamança digər alətlərlə müqayisədə hələ təkmilləşmiş alət deyil. Kamançanı soyuq havada saxlamaq olmaz. Daha sonra kamança çöldə başqa kökdə olar, evə gətirərsən, tamam başqa kökdə. Tarda da bu problemlər var.

Tarda, sazda pərdələr var, amma kamançada belə pərdələr yoxdur. Gərək fitri istedadın olsun ki, hiss edib musiqi çalasan. Sənin fitri istedadın olmasa, bu sənətdə çox əziyyət çəkəsən. Bu sənət insandan hissiyyat tələb edir. Bu aləti hiss etməsən, çala bilməyəcəksən.

"Əksər ifaçılar trio şəklində fəaliyyət göstərir"

-Solo ifalar, yoxsa üçlük?

-Gözəl sualdır. Həmişə arzum olub ki, hansısa bir yerlərdə solo ifa edim. Bu illər ərzində mən və bir neçə kamança ifaçıları trioda fəaliyyət göstərir ki, bunu da maddiyyata bağlayıram. Yəni efirlərə, toylara solo getmirlər. 1-2 faiz ifaçılar gedər, amma əksər ifaçılar trio şəklində fəaliyyət göstərir. Məsələn, mən xanəndəni toyda müşayiət edirəm və bundan qonorar əldə edirəm. Solo ifada bu mümkün deyil axı. Oturub gözləyim ki, məni tək kim toya və ya efirə dəvət edəcək? Solo ifaçılığa gərək ki, hazırlaşasan, repertuar seçib, ifaları özünəməxsus şəkildə çalasan. Dinləyici səni ilk növbədə qəbul etməlidir. Ki, bundan sonra sən verilişlərə çıxa bilərsən.

-Məşhur kamança ifaçılardan kimləri dinləyirsiniz?

-Gözümüzü açmışıq, Habil müəllimi görmüşük. Hər zaman onun ifalarını dinləmişik. Televiziyada daim eşidirdik ki, ifa edir, Habil Əliyev. Bir çox musiqiləri ifa edib, öz bəstələri də var. İlk Habil müəllimi dinləmişəm, musiqi məktəbinə daxil olduqdan sonra maraqlanmışam ki, hansı

ifaçılar var. Rəhmətlik Ədalət Vəzirovu dinləyirəm, daha sonra sənətkarlarımız Ağacəbrayıl müəllimə, Fəxrəddin müəllimə, Elşən Mansurova, Münis müəllimə, Elnur Əhmədova, Xəyyam Məmmədova qulaq asıram.

-Musiqiçi üçün təhsil önəmlidir?

-Əlbəttə ki, önəmlidir. Savadın olmalıdır, savadsız musiqiçi nəyə lazımdır? Amma buradan bir sual ortaya çıxır, rəhmətlik Habil Əliyevin savadı yox idi. Amma onun elə bir istedadı var idi ki, handa bir kəsə elə bir istedad qismət olar, ya yox?! Habil müəllimin təhsili yox idi, möhtəşəm idi, görün olsaydı, necə olardı?!

Məncə, indiki vaxtda təhsil önəmlidir. Özümdən götürək elə. Mən kollec bitirmişəm. Oranın diplomu ilə musiqi məktəbində çalışıram. Neçə il geciksəm də, Konservatoriyaya daxil oldum. Nəyə görə təhsilimi davam etdirdim? Həm muğamın sirlərini, notları öyrənmək mütləqdir, həm də oranın diplomu lazımdır. Konservatoriyanın diplomu ilə və savadınla sən Kollecdə dərs deyə bilərsən. Bir pillə yuxarı, yəni magistr dərəcəsi alsan isə elə Konservatoriyada, yaxud Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində dərs deyə bilərsən. Bu baxımdan təhsil önəmlidir.

-İncəsənətdə sizi nə qane etmir?

-İncəsənətdə olan bir insan kimi deyərdim ki, sənətin qane edən tərəfləri də var, qane etməyən tərəfləri də. Efirlərdə bayağı musiqiləri təbliğ edirlər. Bu məni qane etmir. Tar ifaçıları və kamança ifaçılarını demirəm, başqa ifaçıların bir çoxuna dediklərim aiddir. Bir də efirlərə bayağı müğənniləri çağırırlar. Bu kimi hallara görə təəssüf edirəm.

-Sizə təşəkkür edirəm ki, dəvətimi qəbul edib müsahibə verdiniz.

-Siz sağ olun.

Rövşən Tahir